

09.10.2013

VVTDno/2013/319

valtiovarainministerio@vm.fi
assi.salminen@vm.fi

**Hallituksen esitys laiksi väestötietojärjestelmästä ja
väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain
muuttamisesta**

Vähemmistövaltuutetun lausunto

Valtiovarainministeriössä on valmisteltu yllämainittua lakia koskevan muutosehdotus, jonka tavoitteena on helpottaa ja nopeuttaa rekisteröinnin edellytykset täyttävän ulkomaan kansalaisen mahdollisuutta saada suomalainen henkilötunnus. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös ulkomaan kansalaisia koskevien ja ulkomaiseen tapahtumaan perustuvien tietojen luotettavuuden arviointia koskevaa sääntelyä, jotta kaikkien rekisteröinnin edellytykset muuten täyttävien henkilöiden tiedot voitaisiin tallettaa väestötietojärjestelmään.

Vähemmistövaltuutetun toimistoon on viime vuosina tullut lukuisia yhteydenottoja maistraatin kieltäytyessä rekisteröimästä Suomessa laillisesti asuvia henkilöitä. Esimerkiksi Suomen viranomaisten myöntämässä muukalaispassissa oleva merkintä varmentamattomasta henkilöllisyydestä voi olla esteenä väestötietojärjestelmään merkitsemiselle. Tietty maistraatit eivät tee siviilisäätyyn ja vanhemmuuteen liittyviä merkintöjä väestötietojärjestelmään, jos henkilö ei pysty esittämään virallisia asiakirjoja kotimaastaan. Pakolaiset ja turvapaikanhakijat saapuvat kuitenkin usein maista, joissa em. kaltaisia asioita ei ole rekisteröity, eikä luotettavia asiakirjoja ole saatavilla.

Väestötietojärjestelmään tehdyillä merkinnöillä on yleensä asianomaisen henkilön kannalta merkittäviä oikeusvaikutuksia. Rekisteröinnin ja henkilötunnuksen puuttumisesta seuraa lukuisia vakavia oikeudenmenetyksiä, ongelmia ja kohtuuttomia vaikeuksia arjessa. Suomessa ei voi toimia yhteiskunnan jäsenenä ilman henkilötunnusta ja väestötietomerkintää.

Suomessa laillisesti asuvien ja oleskelevien perustavanlaatuiset oikeudet ja pääsy peruspalveluihin ovat tällä hetkellä täysin riippuvaisia siitä, minkä maistraatin alueella henkilö sattuu asumaan. Eri maistraattien käytännöt ja laintulkinnat poikkeavat huomattavasti toisistaan sen suhteen, millaista selvitystä ulkomaalaisen on esittävä henkilöllisyydestään saadakseen tietonsa merkityksi väestötietojärjestelmään.

Vähemmistövaltuutettu teki ulkomaalaisten rekisteröinnissä havaittujen ongelmien pohjalta lokakuussa 2012 aloitteen valtiovarainministeriölle. Valtuutettu oli asiaa selvittäessään yhteydessä eri maistraatteihin. Näissä

neuvotteluissa tuli selväksi, että myös maistraatit kaipaavat selkeämpiä säännöksiä ulkomaalaisten rekisteröinnistä.

Nyt tässä hallituksen esityksessä on pyritty korjaamaan näitä lainsäädännön ongelmia, joihin myös vähemmistövaltuutettu kiinnitti aloitteessaan huomiota. Lakiesitys päivittää väestötietolainsäädännön vastaamaan tämän päivän muuttuvan ja monimuotoistuvan väestörakenteen tarpeita.

Vähemmistövaltuutettu kannattaa esitystä lämpimästi. Pidämme valtionvarainministeriön ripeää toimintaa asiantilan korjaamiseksi erinomaisena.

Katsomme, että lainmuutos edistää yhdenvertaisuutta ja omalta osaltaan vahvistaa perusoikeuksien toteutumista.

Vähemmistövaltuutettu Eva Biaudet

Ylitarkastaja Päivi Keskitalo

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asiankäsittelyjärjestelmässä.
Sisäasiainministeriö SM 09.10.2013 klo 11.50. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.
